

Fjallabyggð

Bóka- og
héraðsskjalasafn

Bókasafn

Héraðsskjalasafn

Upplýsingamiðstöð

Ársskýrsla 2015

Hrönn Hafþórsdóttir
Forstöðukona bóka- og héraðsskjalasafns Fjallabyggðar

Gránugata 24 580
Siglufjörður
Ólafsvegur 4 625
Ólafsfjörður

S. 464-9120
S. 464-9215
S. 467-1555

bokasafn@fjallabyggd.is
skjalasafn@fjallabyggd.is
info@fjallabyggd.is

S. 4649120
S. 4649215

Efnisyfirlit

Þjónusta, hlutverk og meginmarkmið	3
Afgreiðslutími	3
Starfsfólk Bókasafns Fjallabyggðar 2015	3
Húsnæðismál	4
Rekstur safnsins og fjárveitingar	4
Gjafir til Bókasafns Fjallabyggðar	4
Safnkostur	5
Flokkun og skráning	5
Útlán.....	5
Safngestir	6
Helstu verkefni 2015	7
Viðburðir og sýningar.....	8
Héraðsskjalasafn.....	9
Þjónusta, hlutverk og meginmarkmið.....	9
Húsnæðismál.....	9
Rekstur og fjárveitingar.....	10
Mannauður	10
Helstu verkefni	10
Upplýsingamiðstöð ferðamála Fjallabyggð	11
Opnunartími.....	11
Rekstur og fjárveitingar.....	11
Mannauður	11
Ferðamenn.....	12
Algengar fyrirspurnir ferðamanna	13
Helstu breytingar	13

Þjónusta, hlutverk og meginmarkmið

Bókasafn Fjallabyggðar er upplýsinga- og menningarstofnun sem starfar samkvæmt gildandi lögum um almenningsbókasöfn, yfirlýsingu Menningar- og vísindastofnunar Sameinuðu þjóðanna (Unesco) um almenningsbókasöfn og menningarstefnu Fjallabyggðar. Markmið þess er að vera íbúum bæjarins miðstöð upplýsinga, menntunar, menningar og afþreyingar með því að bjóða upp á aðgengi og útlán á fjölbreyttu úrvali bóka og tímarita auk stafrænna upplýsinga. Aukin áhersla er lögð á barnastarf, þ. á. m. sögustundir, safnkynningar, þjónustu við leik- og grunnskóla Fjallabyggðar, skipulagða menningarstarfsemi fyrir almenning og góða aðstöðu til náms og margt fleira.

Afgreiðslutími

1. september – 31. maí: Opið alla virka daga frá kl. 13.30-17.00

1. júní – 31. ágúst: Opið virka daga frá kl. 13.30-17.00. Helgar frá kl. 11.00-15.00.

Starfsfólk Bókasafns Fjallabyggðar 2015

Á safninu starfa þrír starfsmenn í tveimur stöðugildum. Í lok árs voru tveir starfsmenn í 100% starfi og einn starfsmaður í 50% starfi. Að auki er einn starfsmaður í 50% starfi við héraðsskjalasafnið. Starfsmenn voru ráðnir í sumarafleysingar, 50% staða á Ólafsfirði og 50% staða á Siglufirði.

Starfsmenn árið 2015

Hrönn Hafþórsdóttir forstöðukona, Hulda Vilhjálmsdóttir 50% sumarstarf bókavörður og upplýsingamiðstöð, Ólafsfirði. Kristína R. Berman 50% sumarstarf upplýsingamiðstöð og bókavörður Siglufirði. Ragnar Haukur Sverrisson 50% sumarstarf Siglufirði, Sigríður Sigurjónsdóttir 50% starf, bókavörður Siglufirði, Vilhjálmur Hróarsson 100% starf bókavörður, starfsmaður stjórnsýslu og starfsmaður Upplýsingamiðstöðvar, Ólafsfirði.

Húsnæðismál

Bókasafnið í Ólafsfirði er til húsa að Ólafsvegi 4 (gamla stjórnsýsluhúsinu). Breyting frá fyrra ári er helst sú að ekki er nú eingöngu neðri hæð hússins í þremur herbergjum notuð fyrir bókakostinn. Búið er að setja upp hillur og útbúa aðstöðu fyrir gesti á efri hæð. Var það gert með engum tilkostnaði þar sem nýttar voru gamlar hillur og notuð húsgögn fengust gefins. Hluti efri hæðar og anddyri er þó enn samnýtt með stjórnsýslunni. Við þessar breytingar jókst fjölbreytni safnkosts um ríflega 2.000 titla eða úr 4.000 í 6.000 titla. Bókasafnið í Ólafsfirði telur um 16.000 titla svo enn er einungis lítill hluti aðgengilegur gestum.

Bókasafnið á Siglufirði er til húsa að Gránugötu 24 eins og hefur verið síðustu 50 ár. Meirihluti hillubúnaðar og húsgagna bókasafnsins er jafngamall. Litlu sem engu hefur verið eytt í viðhald síðustu ár og brýnt er að fara að huga að viðhaldi. Gluggar leka, gólfefni er ónýtt, hillubúnað og húsgögn þyrfti einnig að taka í gegn og laga.

Rekstur safnsins og fjárveitingar

Áætluð rekstrargjöld Bókasafns 2015 með nýtingu tekna voru kr. 25.130.000

Framlag Fjallabyggðar til Bókasafns Fjallabyggðar varð kr. 25.927.416 eða kr. 747.614 yfir áætlun. Frávik frá fjárhagsáætlun eru tilkomin vegna framúrkeyrslu á launalið sem til kom vegna nýs starfsmats, nýrra kjarasamninga og greiðslur vegna yfirvinnu. Reynt var að halda niðri öðrum kostnaði vegna þessa og var hann kr. 489.652 minni en áætlun gerði ráð fyrir.

Gjafir til Bókasafns Fjallabyggðar

Velunnarar bókasafnsins færðu því veglegar bóka- og tímaritagjafir á árinu. Tæplega 3.000 bækur og 1.500 tímarit voru gefin safninu. Eru þessar bækur notaðar til að skipta út gömlum óhreinum og rifnum bókum og einnig eru margar af þessum gjafabókum titlar sem bókasafnið átti ekki. Þegar teknar eru saman þær bækur sem safnið fær að gjöf og bækur sem eru hér fyrir í geymslu bókasafnsins og eru líka notaðar til að skipta út gömlum skítugum eintökum má áætla að ríflega 3.000 gömlum, rifnum og óhreinum bókum hafi verið hent á árinu fyrir aðrar betri

Safnkostur

Safnkostur sem skráður er í Gegni- samskrá bókasafna var:

Í Desember 2014

Bókasafnið Siglufirði 20.438 eintök – Bókasafnið Ólafsfirði 14.895 eintök

Í Desember 2015

Bókasafnið Siglufirði 24.828 eintök – Bókasafnið Ólafsfirði 15.437 eintök

Flokkun og skráning

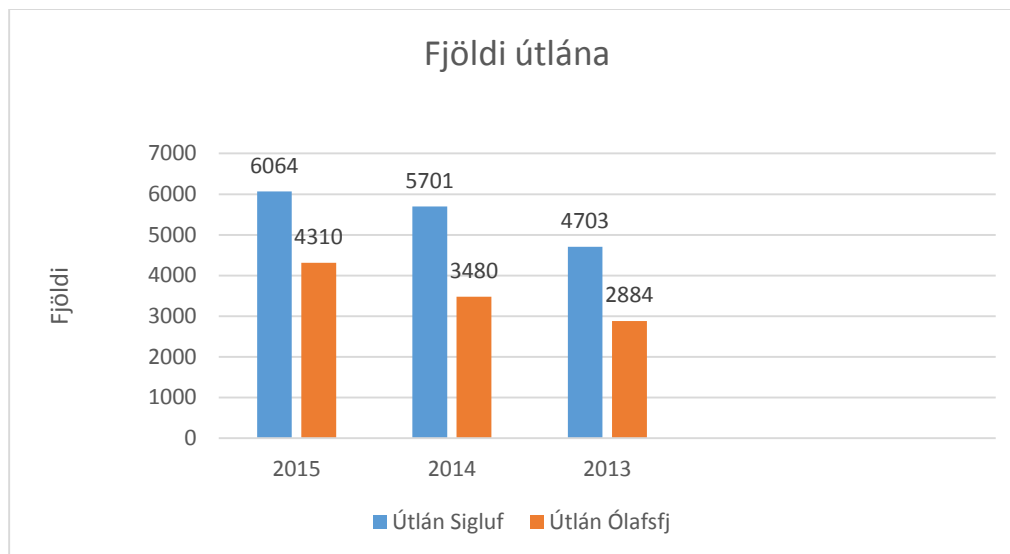
Tengdum eintökum í Gegni- samskrá bókasafna hefur fjölgað um 4.932 á árinu og fer þeim fækkandi bókunum sem enn eru ótengdar. Mestmegnis eru eftir gamlar bækur en mikil vinna er enn framundan með tímarit sem bókasafnið á Siglufirði á. Ekkert af eldri tímaritakosti bókasafnsins á Siglufirði var skráð í Gegni og hófst vinna við það á árinu. Grisjun hefur verið framkvæmd jafnhliða og aukaeintökum hent. Allt upp í 17 eintökum af sama blaðinu. Búið er að fara yfir og grisja í um það bil 40 titlum en það má áætla að öllu óbreyttu að þessi vinna taki næstu tvö árin í það minnsta.

Keyptar voru 271 nýir titlar á árinu ýmist tvö eintök eða eitt. Reynt var að kaupa sem flestar íslenskar bækur. Samtals voru keypt 476 eintök sem skiptust á bæði bókasöfnin. Lítið sem ekkert er keypt inn af bókum á erlendum tungumálum. Einnig voru keypt tímarit og hljóðbækur í litlu magni þó.

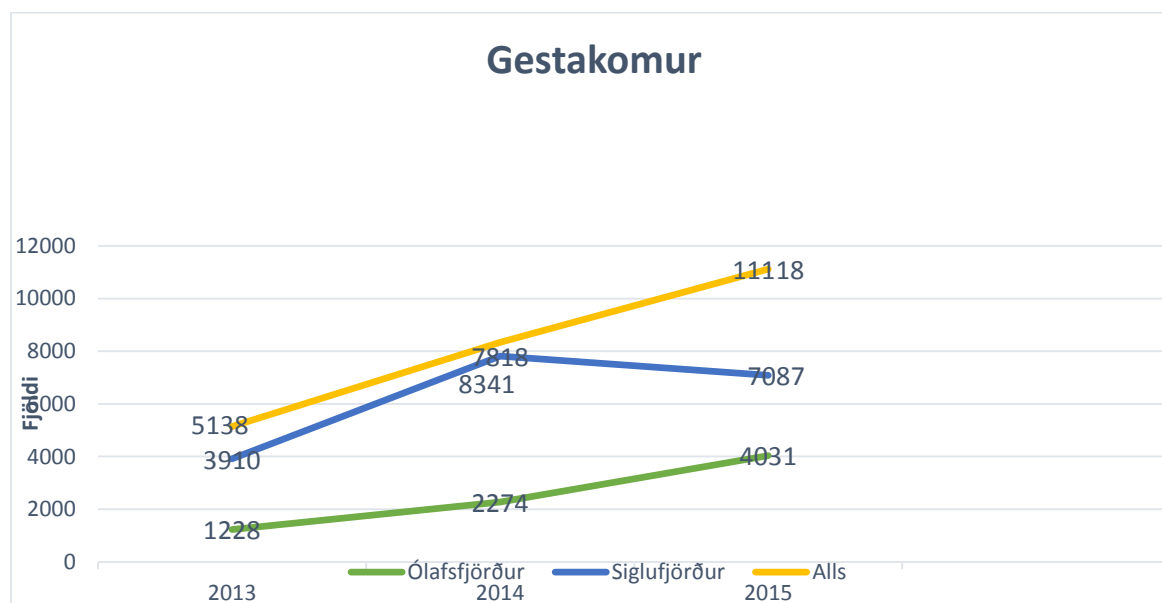
Útlán

Bókasöfn Fjallabyggðar lána út bækur, hljóðbækur og tímarit. Ekki er um útlán á tónlist eða DVD myndum að ræða.

Útlán úr Gegni voru alls á árinu samtals 10.384 (S 6.064/Ó 4.310). Árið áður eða 2014 voru útlánin 9.181 (S 5.701/Ó 3.480). **Úlánaaukningin á árinu er 13.1%.**

Safngestir

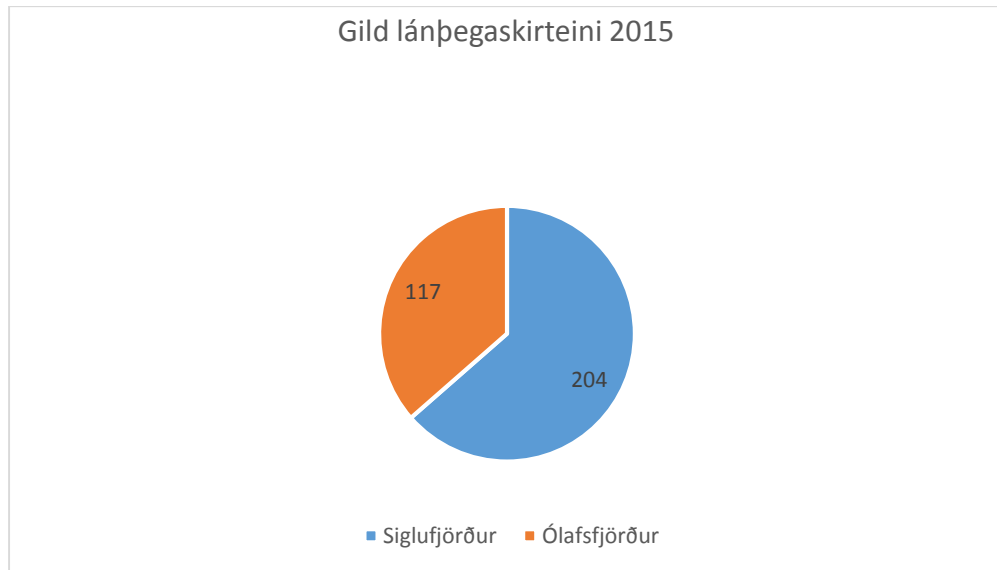

Lánþegar með gild lánþegaskírteini voru 321 (S 204/Ó 117) sem er fækkun frá fyrra ári en þá voru lánþegar með gild skírteini 336. Kemur þessi fækkun til vegna færri gildra skírteina hjá börnum. Samkvæmt talningu voru lánþegakomur 8.876 (S 5.985/Ó 2.891).

Aðrir gestir þ.e. skólahópar í safnkynningu, leikskólabörn, viðskiptavinir á bókamarkaði, gestir á hannyrðakvöldum og öðrum uppákomum voru samtals um 2.242, (S1.102/Ó1.140).

Heildarfjöldi gesta sem heimsóttu bókasöfnin á árinu 2014 var samtals 8.341. Heildar gestafjöldi safnanna hefur aukist um 2.777 manns eða um 33% milli ára. Geta má þess að heildar

gestafjöldi fer nú í fyrsta skipti yfir 10.000 manns og er það fyrir utan þá gesti er heimsóttu Upplýsingamiðstöð ferðamanna.

Helstu verkefni 2015

1. Tiltækt og grísjun í útlánasal lauk á árinu. Bækur eldri en 1970 voru teknar úr hillum og skráðar í kassa þannig að þær séu leitarbærar í Gegni.
2. Fínroðun og þrif á hillum.
3. Skort hefur á að hillur í útlánasal séu merktar og úr því var bætt á árinu. Merkingum á hillum í útlánasal er lokið. Raðað er eftir Dewey-kerfinu og merkt samkvæmt því. Í skáld- og ævisöguhillur eru þó raðað eftir stafrófinu.
4. Tengingu óskráðra safngagna í Gegni var haldið áfram og telur nú safnkosturinn 40.265 eintök en það er fjölgun um 6.556 eintök frá því í lok árs 2013.
5. Mikið af gjafabókum og tímaritum barst á árinu eða 2.751 bók og 1.458 tímarit og er mikil vinna fólgin í því að yfirfara og tengja. Þrátt fyrir það koma þessar gjafir sér afar vel. Þær eru fyrst og fremst notaðar til að skipta út gömlum og lélegum bókum fyrir aðrar betri en einnig fáum við þó nokkuð af bókum sem safnið á ekki. Sem dæmi má nefna að af 377 gjafbókum sem bárust frá einum aðila þá var hægt að skipta út 116 titlum, 72 bækur áttum við ekki, 26 voru tengdar sem aukaeintök, 84 fóru á bókasafnið í Ólafsfirði, 48 fóru í sölu og 31 var hent.

6. Hafist var handa við grisjun í geymslu, skrifstofu skjalavarðar og á stigapalli á 2. hæð og eru það helst gömul tímarit sem lögð hefur verið áhersla á. Eins og áður segir eru allt upp í 17 eintök til af sama tölublaði tímarits og er ekki erfitt að sjá fyrir sér hversu mikið pláss losnar þegar búið verður að grisja og henda.
7. Hraunasafnið: Leitast hefur verið við að safna saman bókum úr Hraunasafninu en lítill tími hefur gefist til að fara yfir bókakostinn. Stöðugt finnast þó fleiri bækur úr Hraunasafninu og er það vel.
8. Viðburðir: lögð hefur verið áhersla á bjóða upp á hinu ýmsu viðburði. Þar má nefna bókamarkaði, upplestur, safnakynningar, hannyrðakvöld, sögustundir, föndur og sýningar.

Viðburðir og sýningar

Stærsti viðburðurinn á árinu var í tengslum við 100 ára afmæli kosningaréttar kvenna þann 19. júní. Sett var upp sýning, ljósmyndir, skjöl og fleira varðandi sögu kvenfélagsins Vonar. Pálína Pálsdóttir hélt stuttan fyrirlestur þar sem stiklað var á því helsta í sögu félagsins og Aðalheiður Ormsdóttir hélt skemmtilegt erindi „*Þá var latína ekki kvennafæða*“.

Bókasafnið tók þátt í skógræktardeginum á afmæli Vigdísar Finnbogadóttur, safnaðist fólk saman á bókasafninu þar sem forstöðukona hélt stutta tölu og síðan var farið að kirkjutröppunum og gróðursett tré í nafni ófæddra kynslóða.

Bókasafnsdagurinn 8. september var haldin hátíðlegur og komu yfir 200 manns og gæddu sér á vöflum. Bangsadayurinn 27. október er fastur liður, hefði mátt vera betur sóttur.

Sögustundir voru fyrir leikskólabörn, börn úr yngri deildum grunnskólans voru einnig dugleg að mæta á sögustundir fyrri hluta ársins. 10. bekkur átti fasta tíma á miðvikudagsmorgnum þar sem þau komu og lærðu ýmislegt varðandi vinnu í upplýsingatækni og ritgerðarskrif.

Hannyrðakvöldin sem eru annað hvert þriðjudagskvöld yfir vetrartímann eru alltaf vel sótt og eru það að jafnaði um 15 gestir sem sækja hvert hannyrðakvöld. Bókamarkaðir voru haldnir um páskana og verslunarmannahelgina og voru yfir 400 manns sem sóttu þá.

Héraðsskjalasafn

Þjónusta, hlutverk og meginmarkmið

Lögbundið hlutverk Héraðsskjalasafns Fjallabyggðar er að taka við skjölum afhendingarskyldra aðila, þ.e. sveitarfélaga og stofnana þeirra, skrá skjölin og varðveita þau á viðurkenndan hátt. Héraðsskjalasafnið tekur einnig við einkaskjölum, t.d. bréfasöfnum, dagbókum og ljósmyndum einstaklinga eða skjölum félaga og fyrirtækja. Héraðsskjalasafnið hefur verið starfrækt á Siglufirði í hart nær 30 ár eða frá 18. ágúst 1984 en frá árinu 2006 undir merkjum sameiginlegs sveitarfélags Fjallabyggðar. Ekki hefur verið tími né mannskapur til að sinna skjalasafninu sem skyldi í gegnum árin en eins og máltækið segir „kemst þó hægt fari“. Það eru ekki öll sveitarfélög sem búa svo vel að hafa héraðsskjalasafn og það er mikils virði að aðgengi að skjölum og öðrum upplýsingum sé í nærumhverfi og fólk er að verða meðvitaðra um það og því á meginmarkmið okkar að vera það að gera héraðsskjalasafnið þannig úr garði að við getum verið stolt.

Húsnæðismál

Héraðsskjalasafnið er staðsett á annarri hæð ráðhússins að Gránugötu 24 á Siglufirði. Þar er vinnuaðstaða skjalavarðar í einu herbergi sem var yfirfullt af gömlum tímaritum í eigu bókasafnsins og plássið ekkert. Við grisjun tímaritanna hefur skapast pláss til að hægt sé að losa úr skjalageymslu með því að aðgreina einkaskjalasöfn og opinber skjalasöfn.

Skjalageymsla sjálf er yfirfull og þrengsli mikil, í raun það mikil að ekki er hægt að fara á milli skjalaskápanna sem eru á hjólum og renna alltaf til baka þar sem gólf hallar mikið.

Aðstaða og aðgengi fyrir gesti héraðsskjalasafns þarf að bæta en nú er eingöngu aðstaða á fyrstu hæð í almenningsbókasafninu. Engin ákveðin opnunartími er á héraðsskjalasafninu. Afgreiðslutími er eftir samkomulagi við starfsmenn héraðsskjalasafns. Eitt stöðugildi er við héraðsskjalasafnið sem skiptist á milli tveggja starfsmanna.

Rekstur og fjárveitingar

Áætluð rekstrargjöld héraðsskjalasafns 2015 með nýtingu tekna voru kr. 6.566.000.

Framlag Fjallabyggðar til héraðsskjalasafns varð kr. 5.936.878 eða 629.122 kr undir fjárhagsáætlun og skýrist það fyrst og fremst vegna minni umbúðakaupa en áætlað var og því að engin verkfæri eða áhöld voru keypt á árinu.

Mannauður

Nýr starfsmaður, Brynja Ingunn Hafsteinsdóttir tók til starfa á árinu þegar Rósa Dögg Ómarsdóttir lét af störfum í apríl.

Helstu verkefni

Helsta verkefni skjalavarðar á árinu var vinna við skráningu einkaskjalasafna, misstórra að sniðum. Stærstu verkefnin voru skráning á gögnum kvenfélagsins Vonar og einnig var eitt afar stórt einkaskjalasafn sem ekki enn er lokið við að skrá. Háaloft efra skólahúss við Hlíðarveg var tæmt og eldri skjöl grunnskólans sem þar voru flutt á héraðsskjalasafnið. Þar voru þau flokkuð og skráð. Flestar aðar afhendingar var reynt að flokka og skrá jafnóðum og þær bárust en í það minnsta ein stór sending bíður betri tíma. Héraðsskjalasafnið er alltaf að verða meira og meira sýnilegt og fyrirspurnir og afhendingar hafa aukist mikið. Árið 2013 voru afhendingar 13 en árið 2015 voru afhendingar 30 talsins. Hluti einkaskjalasöfna í eigu héraðsskjalasafnins eru orðin aðgengileg á vefnum einkaskjalasafn.is og stöðugt bætast fleiri við. Formlegar fyrirspurnir voru 32 talsins ýmist símleiðis eða með tölvupósti. Einnig var nokkuð um það að fólk kæmi og bæði um að fá að sjá ákveðin skjöl. Er ánægjulegt hversu mjög þessum heimsóknum hefur fjölgað.

Upplýsingamiðstöð ferðamála Fjallabyggð

Sumarið 2015

Opnunartími

Upplýsingamiðstöð ferðamála er opin allt árið. Hún hefur síðustu ár verið staðsett í Bókasafni Fjallabyggðar á Siglufirði og núna í fyrsta skipti einnig í bókasafninu á Ólafsfirði. Frá 1. júní til 31. ágúst þegar flestir ferðamenn sækja Fjallabyggð heim er opnunartími frá 13.00-17.00 virka daga og 11.00-15.00 um helgar, lokað á stórhátíðardögum. Frá 31. ágúst til 31. maí er upplýsingamiðstöðin opin á opnunartíma bókasafnsins 13.00-17.00 virka daga en lokað um helgar. Þess má þó geta að utan hefðbundis opnunartíma hafa bæði forstöðukona og bókasafnariði í Ólafsfirði haft opið að morgni því mikið er um að ferðamenn komi þá.

Mynd. Kristína Berman starfsmaður upplýsingamiðstöðvar sumarið 2014 teiknaði kort með helstu gönguleiðum í Siglufirði.

Rekstur og fjárveitingar

Áætluð rekstrargjöld upplýsingamiðstöðvar 2015 með nýtingu tekna voru kr. 3.231.000. Framlag Fjallabyggðar til upplýsingamiðstöðvar varð kr. 2.215.643. Lægri kostnað en áætlað var má fyrst og fremst rekja til samþættingar bókasafnanna og upplýsingamiðstöðva, þannig sparast bæði kostnaður við nauðsynlegan búnað og einnig launakostnaður.

Mannauður

Starfsmaður upplýsingamiðstöðvar, (júní, júlí og ágúst), á Siglufirði var Kristína R. Berman í 0,5 stöðugildi, frá klukkan 11:00 – 15:00 þriðjudaga til laugardaga. Frá klukkan 15:00 – 17:00 sinnti forstöðukona bókasafnsins Hrönn Hafþórsdóttir upplýsingaþjónustu til ferðamanna. Kristína Berman sinnti einnig bókavæðingum í sumarleyfi Sigríðar Sigurjónsdóttur. Sunnudagsopnun var til skiptis í höndum Kristínar sem og forstöðukonu, Hrannar Hafþórsdóttur. Frídagar Kristínar voru mánudagar og annar hver sunnudagur.

Starfsmaður upplýsingamiðstöðvar, (júní, júlí og ágúst), á Ólafsfirði var Hulda Vilhjálmisdóttir 50% og sinnti hún einnig bókavaraðarstörfum í sumarleyfi Vilhjálm Hróarsonar. Snjólaug Ásta Sigurfinnsdóttir var ráðin í helgarvinnu yfir sumarið á Ólafsfirði.

Ferðamenn

Skráning ferðamanna hófst 15. maí og lauk 31. ágúst í Ólafsfirði en talið var út árið á Siglufirði.

Fjöldi ferðamanna Siglufjörður	2015						Samtals
	Maí frá 15.	Júní	Júlí	Ágúst	September	Okt-Des	
Erlendir	35	315	502	433	137	42	1.464
Innlendir	0	6	44	21	0		71
	35	321	546	454	137	42	1.535

Fjöldi ferðamanna Ólafsfjörður	2015						Samtals
	Maí	Júní	Júlí	Ágúst	September	Okt-Des	
Erlendir	Ekki talið	93	81	59	Ekki talið	Ekki talið	233
Innlendir		25	24	13			62
		118	105	72			295

Ferðamenn sem heimsóttu upplýsingamiðstöðina voru tæplega 1.830 frá öllum heimshornum en Þjóðverjar og Frakkar í miklum meirihluta. Einnig var mikið um Ítali, Spánverja, Norðurlandabúa og Portúgala en ferðamenn frá Asíulöndunum sáust varla.

Þjóðerni sem skráð voru (handahófskennd röð)

Þýskaland	Portúgal	Japan	Ástralía	Svíþjóð
Austurríki	Pólland	Asía?	Noregur	Kína
Kanada	Írland	Indland	Spánn	Kýpur
Bretland	Færeyjar	Mexíkó	Nýja Sjáland	Rússland
Bandaríkin	Kórea	Belgía	Ungverjaland	Lettland
Danmörk	Slóvakía	Ísrael	Holland	Sviss
Ítalía	Frakkland			

Einungis 133 af ferðamönnum eða tæplega 8% voru Íslendingar, aðrir voru erlendir ferðamenn. Má leiða líkum að því að lélegri tíð hafi verið um að kenna. Sumarið var kalt og vætusamt. Mikið var um puttaferðalanga og nokkuð um óánægju með að engar samgöngur væru á milli Siglufjarðar, Hofsóss og Sauðárkróks.

Algengar fyrirspurnir ferðamanna

Algengustu fyrirspurnirnar voru eins og áður:

Hvar er síldarminjasafnið? og hvar eru gönguleiðir í nágrenninu og er hægt að fá leiðsögn? Einnig var mikið spurt um hvalaskoðun og hestaleigur. Aðrar spurningar voru helstar: Hvar er tjaldstæðið og hvað kostar nóttin þar?, Hvar er hægt að þvo?, Hvar kemst maður í frítt netsamband?, Hvaða staði er vert að heimsækja hér?, eru bátsferðir á Siglunes?, Hvernig kemst maður á Hóla í Hjaltadal?, Hvernig er veðurspáin?, Hvað kostar dagurinn á skíðum?, Hvar er hægt að kaupa minjagripum um Siglufjörð (ekki síldarminjatengt).

Helstu breytingar

Fjallabyggð sér nú um rekstur upplýsingamiðstöðvar í báðum bæjarkjörnum. Upplýsingamiðstöð, Ólafsfirði ekki lengur í höndum einkaaðila.

Sett voru upp stór gönguleiðarkort og fullnægjandi bæklingsastandar inn á upplýsingamiðstöðvarnar voru keyptir. Enn er úrbóta þörf varðandi merkingar svo ferðamenn finni nú Upplýsingamiðstöðina.